

Kultur-, idrotts- och fritidsförvaltningen
Tjänsteskrivelse till Kulturnämnden

Datum:
2026-02-18

Diarienummer:
KTN-2026-00054

Handläggare:
Anna Röst

Samrådsyttrande över detaljplan för Gårdsvägen

Förslag till beslut

Kulturnämndens ordförandeberedning beslutar

1. **att** till plan- och byggnadsnämnden avge upprättat samrådsyttrande avseende detaljplan för Gårdsvägen.

Ärendet

Kulturnämnden har möjlighet att lämna synpunkter på detaljplan för Gårdsvägen i samrådsskede 6 februari-20 mars 2026. Anstånd med svar är beviljat till 27 mars 2026.

Detaljplanen syftar till att möjliggöra två nya planskilda järnvägspassager i enlighet med Trafikverkets järnvägsplan, samt att säkerställa planbestämmelser för anslutningstrafik. Detaljplanen är en del av verkställandet av fyrspårsavtalet mellan staten och Uppsala kommun.

Beredning

Ärendet har beretts av avdelningen Uppsala konst och kulturarv inom kultur-, idrotts- och fritidsförvaltningen.

Föredragning

Detaljplanen syftar till att möjliggöra två nya planskilda järnvägspassager i enlighet med Trafikverkets järnvägsplan, samt att säkerställa de anslutningsvägar för fordon och gång- och cykeltrafik som krävs för dessa passager. Vidare syftar detaljplanen till att säkerställa framkomligheten till den kommande järnvägsstationen i Bergsbrunna.

Detaljplanen är en del av verkställandet av fyrspårsavtalet mellan staten och Uppsala

kommun.

I tjänsteskrivelsen sammanfattas detaljplanens huvuddrag. För mer information om detaljplanen inklusive plankarta och planbeskrivning hänvisas till denna webbsida: www.uppsala.se/kommun-och-politik/publikationer/dialog/tyck-till-om-detaljplan-for-gardsvagen--samrad/

Detaljplanen

Planområdet är beläget invid järnvägen i sydöstra Bergsbrunna och omfattar cirka fyra hektar. Planområdet och den närmaste omgivningen är en utpräglad järnvägsmiljö, där dagens passage över järnvägen är en plankorsning med bommar och ljussignaler. Öster om järnvägen vidtar jordbruksmark. Närmast järnvägen finns ett äldre tegelbruk med en rad verksamheter, en fotbollsplan och en motocrossbana. I söder ansluter skogsområdet Lunsen. Väster om järnvägen ligger Bergsbrunnas småhusbebyggelse.

Planförslaget utgår ifrån den järnvägsplan som Trafikverket tar fram, där passageras läge är fastslagna. I planen möjliggörs två passager under järnvägen, med anslutande trafiklösningar.

Kulturarv inom planområdet

En mindre del av planområdet ingår i riksintresse för kulturmiljövården Långhundraleden (C41), en forntida betydande kommunikationsmiljö med odlingslandskap och bebyggelse som ovanligt tydligt speglar den historiska utvecklingen i området. Den nordöstra delen av planområdet ingår också i den kommunala kulturmiljön U29, som i sin helhet omfattar ett landskapsavsnitt med ett stort antal fornlämningar och välbevarad äldre bebyggelse från medeltid och framåt. Linnéstigen *Danmarksvandringen* passerar järnvägen i planområdet.

Kulturarv i planförslaget

Under arbetet med den fördjupade översiktsplanen för de Sydöstra stadsdelarna togs ett kulturmiljöunderlag med känslighetsanalys fram. Bedömningen var att vissa tillägg eller ändringar kan göras såvida hänsyn tas till bärande karaktärer och betydelsefulla sammanhang i landskapet.

I detaljplanen har lokaliseringen av de nya vägarna som ansluter till järnvägspassagerna anpassats till kulturmiljövårderna genom att i möjligaste mån utgå från befintliga vägdragningar. Bedömningen görs att de värdekärnor som motiverar riksintresset inte kommer att påverkas genom detaljplanen.

Planen medför att två fornlämningar som påträffats i arkeologiska utredningar kommer att behöva tas bort.

Barnperspektiv

Inom ramen för järnvägsplanen har Trafikverket tagit fram en barnkonsekvensanalys som bland annat omfattar planområdet. Här konstateras att det finns ett behov för barn och unga att röra sig över järnvägen, för att nå målpunkter i Bergsbrunna respektive Danmarks by, samt Danelids idrottsplats som ligger öster om järnvägen. De befintliga passagerna ses som en brist i ungas möjlighet att röra sig på ett säkert sätt.

Offentlig konst

Kulturnämnden arbetar med ett konstprogram för de Sydöstra stadsdelarna i vilken den aktuella detaljplanen ingår. Det kan därför bli aktuellt för Kultur-, idrotts- och fritidsförvaltningen att utreda möjligheterna för konst i de aktuella gång- och cykelpassagerna. De kan utgöra strategiska platser för konstnärlig gestaltning som kan tillföra gestaltningsmässiga värden och bidra till ökad trygghet.

Kultur-, idrotts- och fritidsförvaltningens bedömning

Kultur-, idrotts- och fritidsförvaltningen instämmer i planförslagets bedömning att planen inte medför negativa konsekvenser för riksintresseområdet för kulturmiljövården eller det kommunala kulturmiljöområdet. Planområdets långa historia präglad av kommunikation, genomfart och transport bibehålls. Fornlämningarna som berörs är inte av sådan dignitet att ett bevarande bör eftersträvas.

Ur ett barnperspektiv ser kultur-, idrotts- och fritidsförvaltningen att de nya passagerna kommer att minska järnvägens barriäreffekt och öka tryggheten för barn och unga som rör sig i området. Det är av vikt att Linnéstigen Danmarksvandringen fortsatt kommuniceras tydligt i området, vid den framtida järnvägspassagen.

Kultur-, idrotts- och fritidsförvaltningen föreslår kulturnämnden att tillstyrka planen, samt att framhålla vikten av att Danmarksvandringen fortsatt tillgängliggörs genom exempelvis vägvisning i planområdet. Vidare föreslår förvaltningen ett medskick till det fortsatta planarbetet innebärande förslag till dialog kring offentlig konst, kopplat till kommande konstprogram för de Sydöstra stadsdelarna.

Ekonomiska konsekvenser

Inte aktuellt i ärendet.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 2026-02-18.
- Bilaga 1, Förslag till samrådsyttrande över detaljplan för Gårdsvägen.

Kultur-, idrotts- och fritidsförvaltningen

Sten Bernhardsson
Förvaltningsdirektör

Samrådsyttrande över detaljplan för Gårdsvägen

Kulturnämnden har möjlighet att lämna synpunkter på detaljplan för Gårdsvägen i samrådsskede 6 februari-20 mars 2026. Anstånd med svar är beviljat till 27 mars 2026.

Kulturnämnden bedömer att detaljplanen, som utgör en del i verkställandet av fyrsårsavtalet mellan staten och Uppsala kommun, inte påverkar kulturarvet i och kring planområdet negativt. Vidare anser kulturnämnden att planen är positiv ur ett barnperspektiv, då den möjliggör en säkrare passage för barn och unga mellan målpunkter i Bergsbrunna och Danmarks by.

Kulturnämnden arbetar med ett konstprogram för de Sydöstra stadsdelarna i vilken den aktuella detaljplanen ingår. Det kan därför bli aktuellt för Kultur-, idrotts- och fritidsförvaltningen att utreda möjligheterna för konst i de aktuella gång- och cykelpassagerna. De kan utgöra strategiska platser för konstnärlig gestaltning som kan tillföra gestaltningsmässiga värden och bidra till ökad trygghet.

Kulturnämnden tillstyrker planförslaget och vill framhålla vikten av att Linnéstigen *Danmarksvandringen* som berörs av förändringarna i passagen förbi järnvägen fortsatt tillgängliggörs genom exempelvis vägvisning i planområdet.

Kulturnämnden föreslår också att stadsbyggnadsförvaltningen i det fortsatta arbetet för dialog med kultur-, idrotts- och fritidsförvaltningen om möjlighet till offentlig konst i de nya gång- och cykelpassagerna.

Kulturnämnden

Linda Eskilsson
Ordförande

Anna Eriksson
Nämndsekreterare